

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Naš gospodarski položaj.

Leto za letom postajajo kmetijske razmere neugodnejše in nastopili so časi, ki so čim dalje bolj slabi in neznosni za nas. Gospodarstvo nam dandanes malo nese. In kako ne! Poljski in vinski pridelki se manjšajo. Zemlja noče več tako roditi, kakor je rodila v prešnjih časih. Trta in poljski sadeži podvrženi so zmeraj bolj različnim boleznim in škodljivcem. Trtna uš preti in žuga v novjšem času uničiti čim dalje bolj naš vinski pridelek. Vrh vsega pa nas tepe od leta do leta nesrečno vreme. Hude nevihte s točo pogostoma obiskujejo cele kraje naše Dolenjske in jih obožajo, ker jim uničijo večino cele letine.

Majhni in še negotovi so toraj današnji pridelki. In še te je težko spečati in spraviti v denar. Žitna cena je vedno slabša, pridelovanje postaja pa čim dalje dražje. V takih okolščinah se ni čuditi, če potoži kmetovalec svoj stan rekoč, da ni moč več izhajati, ker se pridelovanje ne izplača.

Kupčija s kmetijskimi pridelki postaja zmeraj slabša in enako pada tudi cena živine.

Zelo pičli so toraj prihodki v sedanjih razmerah. Stroški pa se množijo na vse strani. Davki in davščine naraščajo, delalci so vedno dražji in življenske potrebe so zmeraj večje. V prešnjih časih so bile potrebe kmetovalca dosti manjše. Njegova noša je bila priprosta in blago za njo se je doma izdelalo. Sploh se je takrat skoraj vse doma pridelalo, kar se je potrebovalo za življenje in v gospodarstvu. Dandanes pa se skoraj vse že kupuje. Domača in hišna obrtnija je izginila. Lastni pridelki več ne zadostujejo in kupujejo se rajši za drag denar tuji izdelki. Ni čudno, da se bogatijo tujci, mi pa obóžavamo. Sedanji kmetijski stan polakomnil se je denarnega gospodarstva in v to pritirale so ga časovne razmere. Današnji kmetovalec bi hotel vedno le prodajati in kupovati. Je li pa možno dandanes na ta način vspešno in z dobičkom gospodariti? Gotovo ne? Pridelki so prepičli, cena za nje preveč nizka in kupčija preveč slaba. Unanje

Podlistek.

Potne črtice.

Spisuje Ant. Kocmur.

X. Pismo. — Iz Betlehema v Nazaret.

(Dalje.)

Nekateri tovariši so že sedeli v sedlih in čakali, da odidemo dalje, pa večina bila je zato, da gremo še poslovit se, saj tako skoraj zadnjikrat, od tako priljubljenega svetišča. Krenili smo potem v nižino, kakih 20 min. in bili smo na pastirskem polji, kjer se je mnogo čred nizkih goved paslo po komolec visokem žitnem strnišči, ljudstvo pak je želo. Ko nam je ravno steze zmanjkalo, jašili smo kar čez žito, kar ondi nič novega ni. Ravno tako sem videl tudi druge živali večkrat pred ženjci pasti ali še celo valjati se, da so se branili rojem hudih mrčesov, pa vendar se za to nihče ni brig.

Jašili smo kake štiri ure čez gore in dole mimo beduinskih naselbin, ki so bile le iz kakih

vej sestavljene. To ubogo ljudstvo živi tako v samoti, kakor pravi divjaki in se hrani le od bogatih žitnih pridelkov in čred drobnic ali govede. Otroci skoraj nagi skačejo kakor miške okoli meter visokih stanovanj. Malim družbam potnikov bi ne bilo varno tu hoditi; večjih družb pa se vendar ne upajo napasti. Na naših straneh so jezdili naši hovasi (spremljači) na iskrih konjičih. Prišedši vrh visokega hriba zagledali smo v daljavi silno ogromno zidovje, jednako mogočnej trdnjavi: samostan sv. Saba. Takega zidovja se ne vidi povsodi. Prišedši tje potrkali smo na komaj 15cm debela železna vratca. Brž so spustili po vrvi raz visoko zidovje tako košaro in oddali smo noter dovolitev od Jeruzalemskega Grškega patrijarha; kmalu potem začeli so pokati železni zapahi in vratca so se nam odprle. V samostanu živi čez 50 redovnikov nezjedinjenih Grkov, ki so oblečeni v črne halje. Bila jih je brž večina okoli nas v dvorani, eden hitel nam je vodo donášati iz neke kapnice — pa dobra je bila po tako dolgi ježi čez razbeljene hribe. — Sredi

kupčije z domačimi pridelki Dolenjci čim dalje manj poznamo. Kar prodamo, to prodamo večinoma doma, na naših sejmovih in tržnih dnevih. Vsa naša kupčija s kmetijskimi pridelki postaja zmeraj bolj notranja, ker smo preveč ločeni in oddaljeni od splošnega prometa. Nam manjka dobrih cest, nam manjka osobito železnice, ki so glavna podloga in podpora uspešne kupčije. Naše pridelovalne in kupčijske razmere, v kojih moramo gospodariti, so žalostne!

Ni pa kmalo dežele, ki bi bila po svoji naravi legi in dobroti zemlje tako ugodna za kmetijstvo, kakor je Dolenjsko. Naravni pogoji za uspešno pridelovanje so dani v polni meri, le manjka nam še pravega razuma in vednosti, za doseči gotove, boljše in večje pridelke kakor do sedaj. Koliko več bi lahko pridelali na polji, kako velik dobiček bi lahko dajala živinoreja in koliko več bi lahko skupili za naše vino in sadje! Kako lahko bi naša zemlja več rodila in koliko boljši bi lahko bili naši pridelki in izdelki, če bi umno in s prevdankom kmetovali! To pot pa moramo najprvo ukreniti, če si hočemo izboljšati svoje stanje. Čas vedno napreduje in s časom vred napredujejo vsi človeški stanovi in tudi kmetijski stan s svojimi skušnjami in vedami. S temi se pa moramo seznaniti, teh se moramo učiti, če hočemo napredovati v kmetijstvu. Lastne skušnje dandanes več ne zadostujejo in treba je, da jih pomnožimo z skušnjami, ktere so naredili in za najboljše spoznali kmetijski zvedenci. Poslušajmo jih toraj in delajmo tako, kakor nas oni podučujejo! Berimo pa tudi podučne kmetijske knjige in gospodarske novice! Najlepšo priložnost

priučiti se vsega umnega kmetijstva ponuja nam sedaj naša kmetijska šola na Grmu pri Novomestu. Ta deželna šola obeta mnogo koristi za povzdigo našega kmetijstva. Gospodarji pošiljajmo svoje sinove pridno tja, da jim bo moč tako kmetovati, kakor to zahteva sedanji čas! Pa tudi nam odraslim gospodarjem koristila bo šolska kmetija še največ z dobrim izgledom.

Naša gospodarstva je treba tako urediti, da bomo izdali kar le moč malo denarja za delo in za domače potrebe. Kar potrebujemo in kar zamoremo pridelati, to pridelajmo doma in ne kupujemo za drag denar drugod. Naše delalce pa plačujemo po možnosti s hrano in deputatom (t. j. plača v pridelkih). Sploh se moramo skrbno ogibati denarnih stroškov in nepotrebne kupovanja. Le kar je za gospodarstvo in za življenje potrebno kupiti, to naj se kupi. Vse drugo pa naj se doma pridelava. Lotimo se zopet domače in hišne obrtnije, da nam bo lažje shajati! Saj imamo za taka koristna dela najlepši čas po zimi. Bodimo sploh varčni z denarjem! Računajmo z gospodarskem premoženjem in zapisujemo vse, kar smo izdali in prejeli denarja. Naše potrebe za življenje naj postajajo bolj zmerno in ne zapravljajmo denar brez potrebe. Upanje na boljše letine in bogatejše pridelke pa nas naj spodbuja k treznemu in pridnemu delu.

Če se bomo ravnali po teh vodilih, se bodejo tudi gotovo in za mnogo izboljšale naše stanje razmere in stanje naše postalo bode zopet dost lažje, ker se nam bodo na vse strani množili prihodki. Z večjimi prihodki vred pa se bode obrnil ves gospodarski položaj na bolje. —m—.

dvorišča stoji cerkva, v kateri počivajo ostanki sv. Saba in Janeza Damaščana in stara palma tik cerkvice, katero je še sv. Saba zasadil. Nahajajo se še štiri druge cerkve v tem ozidju. V eni je cela skladišnica človeških glav in kostij; kajti po večkratnem vltomu pomorili so roparji vse redovnike in odšli; te imenujejo zato mučenike. Na spodnji strani sem gledal skozi okno, kjer je čez 50m v nižini suhi potok Cedron.

Ko smo si v eni uri ogledali okolico, ter si malo odpočili, zasedli smo zopet živali in krenili dalje. Ko se je zvečerilo, vtaborili smo se med nekim gorovjem ne daleč od samostana. Brž ko je odbila prva ura zjutraj, popijemo kavo, potem pa hajd v sedla in naprej po kamnitih robovih gorovja doli in gori, kjer so naša kljuseta šla kakor koze; vendar je trebalo včasih tudi peš pred njimi hoditi zaradi neugodnosti pečinskih potov. Šli smo vedno po vrhu robov na desni obali mrtvega morja. Meni ne bi bil preje nihče s pisavo v glavo vtepel, da je tako žalosten ta kraj, kakor je v resnici. Od tretje ure zjutraj, ko se

je danilo jelo, pa do 7. ure zj., ko smo prišli v ravan blizu kraja, kjer se izteka Jordanova, kakih 30m široka struga v morje, nisem zapazil najmanjšega zelenja. Stopili smo z gorkih sedel da se malo oddihnemo in le nas treh bila je volja, obleko raz sebe vreči in poskušati, kako se v tej grenko-slani vodi plava; to pa je resnica, da ako človek le nekoliko giblje, stoji na gladini njenej; skoraj bi se še potopiti ne mogel; paziti se mora le na usta in oči, da potem preveč ne bolé. Ta grenko-slana gladina ima kakih 60‰ daljine in 15 širine in njena največja globočina znaša do 340m. Ako kaka riba zaide iz Jordanove struge notri, kmalu plava mrtva na površju morja. Videli smo tudi trop belih ptičev v daljavi čez morje leteti, pa ne vem, so li prišli srečno čez ali jih je morebiti potegnil okuženi zrak v morje. Nek Bavarec zgrudil se je pri morji in klical: „Oh, ali ravno pri mrtvem morji moram umreti!“ Pozneje imeli smo res nekaj sitnosti z njim.

Zasedli smo zopet živali in jašili smo nekaj časa v bližini Jordana, kjer se je vendar prikazal

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Deželni zbori bodo sedaj sklenili svoje delovanje, ker se 25. t. m. začne državni zbor na Dunaju.

Staročehi na Českem se močno trudijo, da bi dosegli spravo z vladeželnimi Nemci. Doslej se ne kaže, da bi dosegli kaj posebnega. Želeti bi pač bilo, da se povrne mir v lepo deželo, katero so tako razburkali prenapeti Nemci, češ, da se jim krivica godi! v resnici bi pa radi le vladali nad Čehi.

Strah pred **vojsko** se je precej polegel: upati je, da je ne bode te krvave šibe človeštva. Rusi so poslali nekaj rezervnih vojakov uže domu. To je pač dobro znamenje za mir. — Na Poljskem so vjeli necega ruskega vojaškega vohuna, pravijo, da je imeniten vojašk gospod iz Rusije.

Kaj je novega po širokem svetu?

V Italiji v njenem glavnem mestu Rimu so se godile in se še godé reči, ki katoliku polnijo srce z veseljem in ponosom. **Papež** so sprejeli ob priliki svoje zlate maše in še sprejemajo poslanca od vseh krajev in vseh kraljev sveta. Tako pač vže davnej niso častili, tako pač se ne poklanjali mogočnejši tega sveta kacemu papežu, kakor je to ravno sedaj. Očitno znamenje je to, kako rase moč naše sv. cerkve, kako si dobiva od dne do dne večje spoštovanje tudi pri drugovercih.

Darov se je poslalo v Rim za več milijonov vrednosti in sicer mnogo izdelkov največe umetnosti. Sv. Oče so napravili velikansko razstavo v vatikanu, katero so sami odprli sv. treh kraljev dan.

včasih kak zelen grmič. Ko se je pot zopet bolj oddaljila od struge, šli smo nekaj ur po ravnini, kakor po pepelu, ki se leskeče od soli. Zopet smo prišli do omenjene reke, vendar že bolj obraščene z večjimi drevesi in tu je kraj, kjer se meni, da je Krstnik krstil Gospoda. Bila je enajsta ura, čas je bilo že zavžiti nekoliko predjužnika; izstopili smo tedaj, da si izmijemo nekateri trde lase od slane vode mrtvega morja, v bolj derečem in kalnem Jordanu, nego je Sava. Zasedši naše živali podili smo jih še nekaj časa po ravnini, žalostnem pepelnatem kraju, proti Jerihi (Richa). Hitro jela se je kazati bolj rodovitna zemlja; pred mestom je bilo toliko visokih kupov našete pšenice ravno na poti, da smo morali precej daleč okoli laziti čez neke trnjeve meje, kjer so namesto nekdanj velikega mesta zdaj le kake tri trije čedne hiše in le nekaj slabih bivališč — neveda brez gostilne, ki se v Palestini sploh nahaja le redko. Naš dragoman (gospodar živalij) dobil je v neki visoki hiši dovoljenje, da smo se v njeni senci nekoliko odpočili in imeli zopet mrzlo

Ena država je, ki bi imela papežu biti najbolj hvaležna, pa ga najbolj žali — to je Italija! Poropala je papežu deželo, Rim sam, sedaj ima slabo vest in boji se, da bode treba prej ali slej pustiti rop — zato pa pisano gleda njegovega pravega lastnika papeža!

Nemški cesar Viljem je nekako bolehen. Čudno ni, vsaj je star vže čez 90 let.

Nemški kancelar Bismark „mešetari“ z Rusijo, ker se boji. Bati se je, da stari lesjak ne izda nas, da sebe zakrije. Hlini se nam prijatelj; toda on je že večkrat pokazal, da zna spredaj lizati ali zadaj praskati. Vsaj ruski listi pišejo sedaj prav lepo o Nemčiji, prav sovražno pa o naši ljubej Avstriji.

Vojakev ima Evropa toliko na nogah, da čuvajo mir, da bode prišlo kmalu vse na boben, ako se reč ne spremeni — pa vendar bode zahteval Bismark v nemškem državnem zboru še sto milijonov za armadne namene.

V **Bulgariji** je izbruhnila neka ustaja; ali vladi se je posrečilo brž zadušiti jo. Razmere so vendar doli žalostne; misli se sploh, da bode moral knez Ferdinand Koburg zapustiti nemirno deželo, da pride vanjo kakov vladar, ki bode všeč Rusom.

V **Srbiji** imajo zopet nove ministre, ki pa baje ne bodo dolgo ostali na svojih stolah. Kralj Milan misli pa pomladi potovati po svojem kraljestvu.

Piše se nam:

Iz **Št. Jerneja** 4. pros. — Vem da boste dobili iz raznih krajev dopise, kako slovesno so tu ali tam praznovali papeževo zlato mašo. Sve-

žužino. Na dvorišči je videti drevo, katero je baje izrastlo iz korenin onega drevesa, na katero je zlezal Cahej; pravijo mu „Cigamöre“.

Po počitku podili smo naše konjiče po mali ravnini kake pol ure daleč. Dospeli smo do Eližejevega studenca, kjer so naši kuharji in nosači razpostavili šotore za prenočišče. Nekateri stopili smo še pred nočjo kake tri četrt ure daleč na hrib Karantanijo in potem kakih 500m po naravnih skalnatih stopnjicah na višino ogledat si še zanimivo skalnato duplino v sredi gore, v katerej se je postil Gospod 40 dni ter bil nagovarjan, da naj naredi iz kamna kruh. S tega kraja je kaj lep razgled čez Jerihonsko planjavo in čez nekdanjo Kananitsko puščavo, kjer je Izraelcem mana iz pod neba padala. Nekateri bili so tega mnenja, da bi koračili še višje v hrib kake pol ure. Od tukaj je kazal hudobec Gospodu kraljestvo in bogastvo sveta, katero bi mu dal, ako bi pokleknil pred njega ter ga molil. Toda naše prerado trudne kosti imele so zadosti hoda za dan. Vrnili smo se rajše po istih stopnjicah doli. Ako

čanost, ki se je vršila v spomin zlate maše sv. Očeta Leona XIII. v Šent-Jernej tudi zasluži, da se zabileži z zlatimi črkami v povestnico na deželi.

Pokazalo je tukajšno prebivalstvo posebno očitno svoje pravo pobožno, katoliško lice. — V praznji obleki, z vsem globokim sočutjem, a tudi s zunajno bliščobo je razodevalo svoje toplo srce, svojo vročo ljubezen do glavarja sv. cerkve. V hudem mrazu, ki je bil že na predvečer, se ni vidla razsvetljava kakor bi bilo želeti, kajti okna so bila vsa z ledenimi cveticami zadelana.

Bila je pa toliko bolj lepa slovesnost v cerkvi. — V velikem altarju bila je podoba sv. očeta papeža Leona XIII. med obilnimi svečami. V spomin zlate maše bil je novega leta dan ob 6. uri zjutraj in ob 10. uri slavnostni govor, ki sta ga govorila zjutraj g. župnik, ob 10. uri g. kapelan. Na misel mi je prišel oni rek, ki je pravil neki kmetovalec, sedaj pa vem, da vodi gg. duhovne in sv. cerkev Duh sveti, ker sta oba skoraj enako govorila, in kazala s krepkimi besedami, prevažno moč papeštva iz zgodovine, ter v jedrnatih potezah dokazovala potrebo jednega vidnega višjega poglavarja sv. cerkve, potrebo rimske stolice itd. Bila je zjutraj ob 6. in ob 10. uri slovesna sv. maša. Pri sv. maši se je na koru po navadi pelo prazniku primerno. Razun drugega tudi: Zlatomašniku svetemu Očetu papežu Leonu XIII., besede zložil J. Krek, vglasbil Anton Foerster; Slavnostna Himna zlatomašniku svetemu očetu papežu Leonu XIII. zložil Ig. Hladnik. Pelo se je vse jako natančno.

Po prvi sv. maši, pred deseto in še celo po sv. opravi ob 10. uri pristopilo je mnogo ljudstva obojnega spola k mizi Gospodvi, ki so darovali sv. obhajilo za papeža zlatomašnika.

je kateri sprožil kak kamen v globočino, čul se je silen odmev po votlini kamenitega dola. V šotore prišedši okrepčali smo se že v noči z juho in posebno pa s počitkom.

Ko je bila ura zjutraj ena, bili smo že vsi na nogah, nekateri pa smo se šli vsled vroče noči okrepčat nekoliko v zanimivi Elizejev studenec, kateri kaj dobro dene v zaduhlem zraku, in kateri se razliva kaj lepo po svojej strugi. Dalje smo jahali po kamenitih potih pri luninem svitu kakih 7 ur daleč do Betanije in smo prenočili isti večer še v Jeruzalemu. Pozneje pa smo odrinili proti Nazaretu, kar bom le nekoliko površno omenil, že zaradi pičlega prostora v Vašem cenjenem listu. Prvo prenočišče imeli smo v Betelnu, drugo v Samariji ali Sihemu. Potem smo šli skozi Najm in lepo žitno planjavo pod goro Taborsko kake dve in pol ure, slednjič še nekaj v hrib in zagledali smo prijazno mestice — že bolj po novej modi vravnano — Nazaret.

(Dalje sledi.)

Ob polu dveh do polu treh bilo je izpostavljeno sv. Rešnje Telo, ter so sv. rožne vence na glas molili verniki. Po odmoljenih rožnih vencih ob polu treh bile so pete litanije z dvema blagoslovoma. Pred zadnjim blagoslovom se je pa zapel „Te deum“ ali zahvaljna pesem. Tako je bila končana lepa in ginljiva slovesnost.

Tako tudi iz Št. Jerneja čestitamo modremu slavnemu sv. Očetu papežu, zlatomašniku Leonu XIII. Slava!

J. S. H.

Iz Šent Jerneja 12. jan. — Razne novice se čitajo po širnem svetu. Tudi pri nas smo obhajali vesele dni koj začetka novega leta. — Pa tudi razun veselja vžili smo bitko žalost v starem letu. Na dan „Nedolžnih otročičev“ je nagle smrti izdihnil blago dušo sploh cenjeni in ljubljeni oče: Jožef Androja, usnjar in posestnik v Št. Jerneju. Ranjki je bil star 53 let. — Šel je na dan „Nedolžnih otročičev“ z bratom svoje žene še v bližnjo vas na Mihovco, pa ga tam kar mrtvoud zadene, ter pripeljajo mrtvega domov, na veliko žalost svoji ženi, otrokom in sorodnikom. Naj bode vsem topjo v molitev priporočen. J. H.

Iz Vinice pri Šmarjeti. — Dne 14. dec. o polu 4. uri popoldne, je Šmarješki veliki zvon naznanil, da nimamo več svojega dušnega pastirja! Umrli so častiti gospod Janez Volčič, župnik Šmarješki, po 14dnevni bolezni. Čutim se premalo zmožnega, da bi toliko zaslužnemu možu postavil dostojen spominek, ali vendar se drznem o svojem najljubšem duhovnem pastirju spregovoriti nekaj besedi v dragih „Dol. Nov.“. Rojeni so bili pokojni gospod Janez Volčič v Škofji Loki na Gorenjskem l. 1825 od poštenih kmetjskih starišev. Izšolali so se v Loki, Novem Mestu in v Ljubljani, ter bili v mašnika posvečeni leta 1849. Čez zimo so bili duhovni pomočnik v Loki, potem so prišli za duh. pom. k nam v Šmarjeto, kjer so bili 11 mesecov. Iz Šmarjete so šli za kaplana v Horjul na Notranjsko, kjer so bili štiri leta. Iz Horjula so šli v Semič, kjer so bili zopet štiri leta. Iz Semiča so bili prestavljeni zopet k nam v Šmarjeto, kjer so služili za kaplana pet let. Iz Šmarjete so šli za župnika v Dragatuš, kjer so zopet pet let delovali v vinogradu Gospodovem. Iz Dragatuša šli so za župnika v Podgrad, kjer so bili skozi sedem let, in iz Podgrada so prišli zopet k nam v Šmarjeto, kjer so bili od leta 1875 naš duhovni pastir.

Koliko so oni storili teh 12 let in 8 mesecev za našo fare, naj le nekoliko omenim, ker ako bi hotel vse njihove zasluge popisati, moral bi spisati celo knjigo. Posebno so bili uneti za olepšavo cerkve, kjer so vse prenovili, samo zidovje je staro ostalo. Napravili so veliko zakristijo, olepšali veliki oltar ter dali napraviti krasen tabernakel, kakoršen je v cerkvi sv. Pavla v Rimu. Za svoj

denar so kupili lepi kameniti oltar sv. Jožefa, za katerega so dali 2300 gld.

Omislili so tudi krasen križev pot, kakoršnega nisem videl še nikjer v nobeni cerkvi. Leta 1876. ko so preskrbeli prvi sv. misijoh, so dali kapelico na strani cerkve lepo okinčati, ter postaviti sv. misijonski križ, kakoršnega se le redko vidi. Razširili in okinčali so pokopališče, ter v cerkvi napravili lep tlak iz pisanega cementa.

Kakor za hišo božjo tako so skrbeli tudi za duše svojih ovčic. Oskrbeli so dvakrat sv. misijon, enkrat duhovne vaje ter vstanovili veliko lepih bratovščin. Trudili so se tudi vedno v šoli, ter hiteli neumorno k bolniku s sveto popotnico, kadar so bili kam poklicani.

Po pravici je tedaj izguba neprecenljiva ne samo za Šmarješko faro, ampak tudi za celo Kranjsko in za ves Slovenski narod. Bili so do zadnjega izdihljeja izvrsten pisatelj. Še prav mladi so pisali zoper nesrečno žganje, ter dokazovali, da je žganje strup za dušo in telo. Spisali so tudi 16. molitvenih bukev. Ko so bili pred tremi leti za smrt bolni, so prosili nebeško kraljico, da naj jim izprosi še toliko časa zdravje, do bodo spisali njeno življenje in življenje njenega čistega ženina sv. Jožefa — in bili so vslišani.

Dovršili so delo, katero izdaja družba sv. Mohora v Celovcu. Kdo častitih družnikov sv. Mohora z veseljem ne prebira teh prelepih bukev, ter se ne čudi izvrstnemu pisatelju. Zadnje leto so začeli spisovati zgodovino Šmarješke fare, pri katerem delu sem jim tudi jaz pomagal, kar se tiče pravlje in popisa krajev.

Bolehali so že od leta 1884, a pri vsem tem so bili vedno bistrega uma in veseli. Bili so tudi dobri pesnik, ter zložili nekaj pesem Matere Božje, ter bili so vedno veseli; da kjer so bili oni, tam ni bilo dolgočasno.

Tako sem nekako po vrhu popisal nekatere zasluge tega slavnega moža. Lahko si mislite, kako smo se prestrašili, ko so zboleli, a upali smo, da bodo še ozdraveli, ali žali Bog, naše nade se niso spolnile — tužno je zapel zvon ter nam oznanil smert našega gospoda očeta!

Kako je vse ljubilo blazega gospoda, se je pokazalo posebno še pri njihovem slovesnem pogrebu. Prišlo je 17 častitih gospodov duhovnov, med njimi mil. g. novomeški prošt Peter Urh ter več družih odličnih mož od blizo in daleč — in na tisoče ljudstva. Glasen jok se je zaslíšal, ko so možje vzdignili trugo k slovesnemu sprevodu. Še glasnejši jok je pa bil, ko so stopili častiti prošt na prižnico ter spregovorili, kaj da smo imeli in kaj smo izgubili! komaj smo mogli gospoda zastopiti. Po vsej pravici so gospod prošt vskliknili: Šmarješka fara, kaj si zgubila! Slovenski narod, žaluj z menoj, ker padel je močni

steber, kateri je čvrsto podpiral slovensko slovstvo! Po tem govoru so gosp. prošt darovali sv. mašo za dušo rajnega gospoda in po sv. maši položili so jih v hladno zemljo!

Postavite drage „Dol. Nov.“ priprosti spominek slavnemu možu. Mi šmarješki farmani jim bomo pa postavili najlepši spominek, ako bomo spolnovali njihove lepe nauke — in ako jih bomo spolnovali, se bomo zopet enkrat združili z njimi vekomaj tam v svetih nebesih. A. K.

Iz Lahovič pri Cerkljah. — Veselo novo leto vsem bralcem „Dol. Nov.“ Bog naj ohrani mir in edinost med vladarji sveta ter odvrni voj-ske, s katerimi nam žugajo! — Zima, trda zima je nastopila pri nas 22. dec. — odslej je najboljša gorka soba, v kateri premišljujemo, koliko nam je dal ljubi Bog, pa tudi — kako je vse po nizkej ceni, da je za kmeta res žalostno. Pšenica mernik 1 gld. 90 kr., rž 1 gld. 50 kr., oves 65 do 70 kr., proso 1 gld. 50 kr. laneno seme 2 gld. 20 kr., funt masla 48 kr., špeha 27 kr., mast 25 kr., meso 21 kr., svinjsko 20 kr., telečje 22 kr., deteljno seme stari cent 22—23 gld.

Ravno tako slaba je kupčija s konji in govedjo; srednja s prešiči, slabiji po 15—16 kr., boljši 17—18 kr. Tako ubogi kmet prodaja, potem naj si pa opomore, ko mora plačevati velike davke, drage posle, in — kar on kupi v štacuni ali kjer koli — pa dobi za drag denar!

Žganje se je nekoliko obdačilo — a to bode malo pomagalo, le smejejo se šnopsarski bratci; najbolje bi bilo, ko bi se ta „vragova“ voda kar čisto prepovedala. Za novo leto naj velja: Žganje, divja voda, je strup, proč z njim! Ne pijte ga, ne stari, ne mladi! Z Bogom. (Bran. Belec 1856-1884)

Iz Zgor. Kašlja. — Ker je bilo zastoj moje pričakovanje, videti tudi v „Dol. Nov.“ kako poročilo o sijajnem sprejemu našega prečastnega gosp. župnika Andreja Pavliča 5. dec. m. l., storim to jaz, ako tudi malo pozno. Omenjeni dan pripeljal se je gosp. župnik s poštnim vlakom ob četrt na dve v Zalog, kjer ga je na kolodvoru pozdravil domači gosp. kaplan. Pričakali so ga tudi tovarniški ravnatelj gosp. Engländer in tovarn. kasir g. Stadler, blazniški zdravnik g. Dr. Preinič in gosp. župan z nekaterimi možmi občinskega odbora. Deklica, belo oblečena, podala mu je cvetlični šopek. Precej iz kolodvora grede stala sta dva slavaloka. Od tod začel se je slavnostni sprevod pomikati proti farni cerkvi.

Pri krasnem slavaloku z nadpisom: „Slava, Slava, Bog Vas živi, Častni župnik, Oče mili!“ katerega je priredila Vevška tovarna, pričakala je šolska mladina s šolsko zastavo svojega duhovnega Očeta in deklica belo oblečena z vencem na glavi v družbi še nekaterih tovaršic pozdravi ga v imenu šolske mladine.

Pri vrodu v cerkev zapeli so mu pevci navdušeno pesem: „Pozdravljen bodi novi župnik“. Ko je dal potem gospod župnik še blagoslov s presv. Rešnjim Telesom, bila je slovesnost omenjenega dne končana.

Na praznik brezmadežnega spočetja M. D. bilo je slovesno cerkveno vmeščenje novega gosp. župnika. Pri tej priliki počastili so bili zopet gospoda gospodje: okrajni glavar Mahkot, Engländer in Stadler, Dr. Preinič, Strle, postajni načelnik v Zalogu s svojo navzočnostjo. Slavnostni govor je imel gosp. kanonik Kljun. Tudi trije sosednji župniki so mnogo pripomogli s svojo asistenco pri slovesni sv. maši k slovesnosti. Da se pri tej priliki, kakor tudi ob prihodu v pondeljek mogočnega pokanja topičev in krasnega zvonjenja ni manjkalo, bilo bi nepotrebno omenjati.

Imeli smo 19. dec. zopet slavnost, toda bolj žalostno — resnega pomena.

Blagoslovil je preč. g. kanonik in stolni dekan Križnar v navzočnosti mnogoštevilnega ljudstva tukajšno novo pokopališče, katero vsestransko dela čast celi občini, zlasti pa osebam, ki so se v prvej vrsti za to trudile. Slavnosti primerni govor imel je gosp. katehet Smrekar iz Ljubljane. K. D.

Krems ob Donavi 10. pros. Hladne božične praznike smo imeli tukaj, zima s svojim belim krlom je nastopila na sv. večer. Okolu sedme ure je začelo po malem snežiti in tako je snežilo oba praznika, in dasiravno nismo imeli veliko snega, imeli smo vendar prav občutljiv mráz. Široka Donava je od obeh strani tako zamrznjena, da je komaj tako široka kot Sava poleg Litije. Ko sem na dan sv. treh kraljev se sprehajal ob bregu Donave, videl sem plavati velikanske plošče ledu ki so besno se zaletavali druga ob drugo.

Veselilo me je, ko sem se sprehajal po donavskemu gozdiču, videl sem na mnogih krajih nastavljene male nalašč za to narejene hišice, v katerih je bilo razno žito, konoplje in drugo semenje v hrano drobnim gostom, kateri so se veselo žvergoleč zbirali v grmovju. — Zopet tu naj bi vam bili tujci v izgled, ker namesto tice preganjati, pokladajo jim hrano na sneg v mrzli zimi.

Sedaj imamo nekoliko milejšo zimo, sneg je že popolnoma zginil.

Z voščilom za novo leto ne upam si že skoraj na dan, ker marsikdo izmed č. bralcev se bode nasmehnil pri teh versticah, ter si mislil: „prekasen si“. Pa vendar izostati ne maram, če tudi zadnji izmed vseh voščilcev. Vošim vsem prijateljem in znancem! ter vsim čast. bralcem „Dol. Nov.“ prav veselo in srečno leto 1888. Krivčev.

Domače vesti.

(Premembe pri duhovnikih). Č. g. V. Aljančič je šel v Ljubljano. Na njegovo mesto pride kot kaplan na Krko č. g. J. Novak iz Toplice. V Toplice pa g. G. Šifrer iz Preserja.

(Premembe pri uradnikih). G. Dr. Smolej je postal sodnijski adjunkt v Trebnjem. Žvinozdravnik Kindig v Kočevji gre na Štajersko.

(† Janez Toman), dekan Moravški in častni kanonik ljubljanskega kapitela umrl je 7. t. m. po kratki bolezni 81 let star. Bil je blag gospod, ljubeznjiv in za vse dobro vnet. Težko ga bo fara pogrešala. Naj v miru počiva!

(Učitelj zmrznil). Učitelj Fr. Kugler na Smuki nad Žužemberkom vračal se je na sv. treh kraljev dan s Hinj domu, zašel je po noči v snegu, utrudil se, onemogel in zmrznil. Bil je priden mlad učitelj; škoda zanj!

(Pretečeno leto) je umrlo v Novomestu 36 oseb. Poročenih bilo je 12 parov. Rodilo pa se je 47 otrok. V primeri k predpretečenemu letu 27 oseb manj umrlo, rodil pa se je 1 otrok več.

(„Rudeči križ“), kaj je to? Kdor je bil v vojski, že ve; kdor je bil ranjen, morebiti še bolj ve. To je prostovoljna družba, ki je po cellem svetu razširjena. Ta družba nabira denarje v miru, da ž njim pomaga ranjencem v vojski. Ona pomaga torej prostovoljno našemu presvetlemu cesarju, ki pošlje v vojsko vojake, za katere tudi skrbi, kolikor le more, če so ranjeni, ta družba še več stori. Ker je po vseh cesarstvih razširjena, dobi naš vojak podporo, ko bi bil tudi ranjen v tuji državi. Ta družba „Rudeči križ“ je sicer že močna, a le še premalo trdna, če vojska nastane. „Rudeči križ“ ima podružnice v velikih in malih mestih, na Dunaji, v Ljubljani in dr. — Blaga gospoda v krškem okraju snuje zdaj podružnico „Rudečega križa“ tudi v Krškem. V Kostanjevici je pristopilo 35 udov, ki so si za predsednika izvolili g. sodnika Novaka. V Krškem je pristopilo 62 udov (plačujejo 1 gld. na leto) in volili so si za predsednika gosp. grofa Auersperga, za podpredsednika g. pl. F. Lenka in za tajnika g. Bezlaja.

(Toplice) dobé trirazredno šolo.

(Zadnjega leta zvečer) je bilo Novomesto kakor tudi Kandija krasno razsvetljeno v čast sv. očetu papežu. Kakor hitro je počil topič v Kandiji, so jeli ljudje razsvetljevati svoja okna — in sicer sploh brez izjeme. Pokazalo je prebivalstvo, da je res katoliško, in da vé ceniti izvrstne lastnosti sedanjega Papeža. Novega leta dan pa se je opravila slovesna služba božia za sv. očeta ob 8. pri g. o. frančiškanih, ob 10. uri pa v kapiteljnu.

* (Bolnišnica usmiljenih bratov) v Št. Vidu na Koroškem, ki tudi po Kranjskem vsako leto nabirajo mile darove, razpošilja ravno- kar izkaz bolnikov, ki so se ondi zdravili v zad- njem letu. Vseh bolnikov je 1025. Ozdravelo jih je 813, zboljšalo se 68, neozdravljenih iz- puščenih 35, v bolnišnici jih je ostalo 45. Iz Kranjskega se je zdravilo pri usmiljenih bratih 43 bolnikov. Sprejemali so bolnike brez razločka vere ali narodnosti z vso ljubeznijo, zato pač za- služijo ti usmiljeni Samarijanci, da jim pomagamo, kolikor nam je mogoče.

(„Bralno društvo“) v Krškem je volilo si novega predsednika g. dr. Krsnika, novega podpredsednika g. Gabrška in g. Jazbeca za blagajnika.

(Za gozdno drevesnico) v Radečah bo deželni odbor dovolil 50 gld., prošnjo za podporo pri zidani nove šole na Dobovcu je deželni zbor tudi deželnemu odboru izročil.

(Šolarsko kuhinjo) je napravil v Krš- kem tudi letos ondotni gosp. nadučitelj s pomočjo šolskih dobrotnic in dobrotnikov.

(V Krškem) bode dne 2. februarja bralno društvo priredilo veliko veselico na korist učitelj- skemu društvu.

(Občina Gora) v ribniškem okraju je prosila za podporo pri preložitvi občinske ceste „Potoke“ in pri napravi treh mostov. Ta prošnja se je izročila deželnemu odboru od strani dežel- nega zbora.

(Naklade za ceste.) Deželni zbor je do- volil sledeče naklade cestnim odborom: mokro- noškemu 15 odstotkov, krškemu tudi toliko, ko- čevskemu 20, žužemberškemu 15, rateškemu 20, velikolaškemu 25, črnomaljskemu 12 procentov. Cestnemu odboru mokronoškemu se je dalo 1500 gl. podpore za preložitve ceste med Mokronogom in Laknicami. Občina Trebanjska je prosilo za zgradbo Temeniške ceste. Prošnja se je izročila deželnemu odboru.

(Iz Sodražice) nam sporoča naročnik našega lista, da imajo tamo lepo navado obhajati devetdnevno Matere Božje, prenašajo podobo porodnice božje vsaki dan k drugej družini. — Lepa, hvale vredna navada, ako se godi vse prav in iz pravega namena — so pač graje vredni oni, ki se temu posmehujejo.

(V Št. Peterski fari) imeli smo redek primerljaj. 9. t. mes. umrl je v Dolenjim Vrh 33 let stari posestnik Franc Bojanc ob 10. uri predpoludne, zvečer ob 11. uri pa se je porodil njegov otrok, zdrav deček. Tako smo imeli en dan smrt in porod, en dan krst in pogreb. —

(„Gluhomutec“) in njega izobraževanje“ se imenuje lepa knjižica (cena 35 kr.), ki jo je spisal učitelj Koprivnik v Mariboru. V njej

se govori, kako je treba gluhomutce učiti. V Šmi- helu pri Novem mestu imamo šolo za gluhoneme deklice, za dečke pa take šole na Kranjskem še nimamo. Škoda! In vendar kranjska razpo- laga z lepo glavnico (blizu 292.000 gld.) koje donesek je namenjen obrazovanju domače gluho- neme dece, in vendar se še obrazujejo dečki v nemških gluhonemnicah, ko se po dokončanem šolanju vrnejo v domovino, ne umejo domačih, domači pa nje ne, ker so se nemško obrazovali. Kak nedostatek! Ni li potrebno, da si osnuje Kranjska svoj zavod za gluhomutce s sloven- skim učnim jezikom? Niste tudi Vi mojega mnjenja? S kapitalom bi se dalo kupiti in za šolo vravnati lepo poslopje; ostalo pa bi še vedno toliko, da bi se iz doneskov ostalega kapitala lahko naredilo kakih 50 ustanov za odgojence (vsako po 150 gld. na leto) — le plače učitelj- skega oboja bi se morale vzeti na državni zaklad. Veliko več ko 50 za uk sposobnih in za šolo godnih gluhonemih otrok pa Kranjska itak nima.

(Somenj na Loškem potoku) bo v petek 3. februarja.

(V Ljubljani) so jeli jako bolehati za kozami. 11. t. m. je šest oseb zbolelo, umrle pa tri osebe.

Razne vesti.

* (Kapuni ogrce pobirajo) nekje v pruski Poljski. Na razorano njivo vozijo v posebnem kur- niku kapune, ki celi dan žró in pobirajo ogrce. Zvečer gredó sami nazaj v kurnik, pa jih zopet domu peljejo.

* (Parizani) so jeli podgane, ko so l. 1870 in 71 stradali, ko jih je Nemec oblegal. Nekateri so se takrat navadili tega mesa, in jim še dandanes diši. Podgan imajo namreč v Parizu na cente in ve- liko ljudi ima ondi zaslužek od tega, da podgane lové.

* (S pšenico krmijo prašiče) nekateri veliki posestniki — Farmer — v Ameriki. Pravijo, da se jim to izplača, ker prašiči imajo lepo ceno, pšenica pa skoro nikakoršne ne. Človek res začne premišljevat, kaj bi počel, če n. pr. vidi, da cent sena skoro toliko stane kakor cent žita.

V mesecu dec. 1887 v Novomestu vračujoča se pisma!

Golo, Dušec — Mravinz Franz, Wien — Sustar- šič Alois, Sissek — Kosteve Anna, Möttling — Justin Josef, Stenovec — Pozek Maria, Zagreb — Seničar Josef, Cilli — Šerjak Franc, Kremenca — Johann Matzelle, Manchester — Bambič Alois, Gospic — De- reani Josef, Hetzendorf — Ursier Neska, Ljubljani — Bizjak Johann, Ivan Zelena — Mazelle Johann, Man- chester — Dular Ursula, St. Margareten — Blatnik Josef, Schmidtnühlen — Vouk Vinc., Celji — Beutz Jože, Šmarjeti.

Listnica uredništva.

M. Drag . . . v Ameriki. Dolar hvaležno prejeli
Gosp. . . . k v Ljubljani. — Dobro, toda še le pri- hodnjič.

Žitna cena v Novem mestu 9. januarja 1888.

Domače pšenice mernik 1 gld. 90 kr., Debelače (koruze) 1 gld. 30 kr., Soršice 1 gld. 50 kr., Rži 1 gld. 40 kr., Ječmena 1 gld. 20 kr., Ajde 1 gld. 20 kr., Ovs 70 kr., Krompirja 70 kr.

Loterijske srečke.

Trst	31. decembra	72	74	64	78	20
Gradec	7. januarja	5	55	52	50	54

Za popravilo hiše katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Rudolfovem so darovali:

Mil. g. knezoškof ljubljanski 100 gld.; Gg.: And. Kallan, kaplan 5 gld.; Mat. Kolar, kaplan 40 gld.; Fr. Karun, župnik 5 gld.; Duhoven iz Ljubljane, 5 gld.; Josip Lazmik, kapl. 5 gld.; Martin Malenšek, 5 gld.; Andr. Drobnič, 10 gld.; Neimenovana gospodičina, 5 gld.; gg. Ant. Hočever, župnik 4 gld.; N. eno akcijo „Prvega Narodnega doma v R.; Franjo Prpar 5 gld.

Zahvala.

Za obile izraze sočutja o bolezni in smrti naše preljubljene matere

Marije Logar poprej omožene Dejak,

ktera je po daljnji bolezni v 85. letu svoje starosti 19. dec. 1887. v Laščah poleg Dvora mirno v Gospodu zaspala, izrekuje v svojem in v imenu svojih sorodnikov najprisernejšo zahvalo.

Gotnavas, 26. dec. 1887.

Janez Dejak,

c. kr. ritmojster v p.

[8]

Javna zahvala.

Podpisani krajni šol. svet izpolnjuje jako prijetno dolžnost, da se iz dna srca zahvali visokorodnim grofinjam **Barbo Waxenstein-skim** v Radovljici pri Bučki za blagosrečna božična darila, kakor: oblačila, šolska orodja itd., katera so naklonile revnim učencem in učenkam Bučenske šole.

Bog stotero povrni plemenitim dobrotnicam ta blagi čin.

[10]

Krajni šolski svet na Bučki, 1. jan. 1888.

Vabilo.

Posojilnica v Črnomlju, registrovana za druga z neomejeno zavezo, ima svoj redni občni zbor dne 29. januarja 1888 ob 3. uri popoldne.

Dnevni red: 1. Poročilo ravnatelja o delovanju in stanju posojilnice.

2. Predlaganje računa za 1887.

3. Nasveti.

K obilni vdeležitvi vljudno vabi

[11]

Načelstvo.

V najem

se dajo takoj dve vlike obokane sobe, obokana velika klet, in prestorna obokana kuhinja iz štedilnem ognjiščem in pečo za kruh peči, tudi kotel za perilo žetati, ako treba se da tudi vrt. Za gestilnico prav pripravno, kjer je bila tukaj že čez 50 let gestilnica, tudi se da spredna soba za trgovsko prodajalnico napraviti, kjer je ravno v sredi glavnega terga. Sprejme se tudi pri podpisane eno dijak na hrano in stanovanje.

Karl Krištof,

[9]

Rudolfovo (Novomesto) na Dolenjskem h. št. 67.

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni

češminjevo lubje, jeternik

in druge zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti gospa **Marija Rohrmann.**

[12-1]

Jakob Mikolič

v Rudolfovem,

priporoča slavnemu mestnemu kot kmečkemu občinstvu svojo veliko zalogo storjenih oblek po najnižji ceni.

Ravno tako se tudi priporoča za vsakovrstna v tej stroki spadajoča dela.

Za solidno in izvrstno delo se garantira.

To priporočilo naj še posebno za belokranjsko občinstvo, za katero se bode gotovo vsigdar z veseljem potrudil, velja.

[6-2]

Kje se dobivajo

lepi venci i šopki za ženitovanja?

Kje

fini nagrobni venci s trakovi in napisi?

Podpisani naj uljudneje priporoča svojo veliko in lepo zalogo prav po nizki ceni.

Za obilo naročbo se priporoča z odličnim spoštovanjem

Anton Virant,

Rudolfovo.

[7-1]